

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PRIIT PIKAMÄE
esitatud 23. septembril 2021¹

Kohtuasi C-263/20

Airhelp Limited
versus

Laudamotion GmbH

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Landesgericht Korneuburg (liidumaa kohus Korneuburgis, Austria))

Eelotsusetaotlus – Lennutransport – Määrus (EÜ) nr 261/2004 – Ühiseeskirjad reisijatele lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta – Lennu broneerimine internetiportaali vahendusel – Lennu väljumisaja varasemaks muutmine – Lennu väljumisaja varasemaks muutmist puudutava teabe saamine meiliaadressile – Tegutseva lennuettevõtja teavitamiskohustuse ulatus – Direktiiv 2000/31/EÜ – Infoühiskonna teenused – Artikkel 11 – Tellimuse esitamine – Kättesaamise eeldamine

I. Sissejuhatus

1. Landesgericht Korneuburgi (liidumaa kohus Korneuburgis, Austria) eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91², artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta)³ artikli 11 tõlgendamist.

2. See taotlus on esitatud Airhelp Limited ja Laudamotion GmbH vahelises vaidluses, mis puudutab viimase keeldumist lennureisijatele, kelle õigused on üle läinud Airhelpile, hüvitise maksmisest seoses lennu väljumisaja varasemaks muutmisega. Õiguslikku küsimust, kas lennu väljumisaja varasemaks muutmine saab anda hüvitise saamise õiguse määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 7 alusel, on põhjalikult käsitletud ettepanekus, mille esitasin liidetud kohtuasjades C-188/20: Azurair, C-196/20: Eurowings ning kohtuasjades C-146/20: Corendon Airlines ja C-270/20: Austrian Airlines (veel avaldamata).

¹ Algkeel: prantsuse.

² ELT L 46, 17.2.2004, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10, parandus ELT L 155, 19.6.2018, lk 35.

³ EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399.

3. Vastavalt Euroopa Kohtu taotlusele analüüsin käesolevas ettepanekus üksnes teist eelotsuse küsimust, millega eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt, kas lennu tühistamisest reisija õigeaegse teavitamise kohustuse täitmist tuleb hinnata üksnes lähtudes määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunktidest i–iii ning jätta seega kohaldamata elektrooniliste teadete edastamist reguleerivad liikmesriigi õigusnormid, mis on vastu võetud selleks, et võtta üle direktiiv 2000/31.

II. Õiguslik raamistik

A. Määrus nr 261/2004

4. Määruse nr 261/2004 artiklis 2 on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

l) tühistamine – asjaolu, kui varem kavandatud lend, millele oli broneeritud vähemalt üks koht, jääb ära.“

5. Määruse artikli 5 lõigetes 1 ja 4 on sätestatud:

„1. Lennu tühistamise korral:

- a) pakub tegutsev lennuettevõtja asjaomastele reisijatele abi vastavalt artiklile 8; ning
- b) pakub tegutsev lennuettevõtja asjaomastele reisijatele abi vastavalt artikli 9 lõike 1 punktile a ja lõikele 2 ning teekonna muutmise korral, kui uue lennu mõistlikkuse piires oodatav väljumisaeg on vähemalt järgmisel päeval pärast tühistatud lennu kavandatud väljumisaega, artikli 9 lõike 1 punktides b ja c määratletud abi; ning
- c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, välja arvatud juhul, kui
  - i) neid on tühistamisest teavitatud vähemalt kaks nädalat enne kavandatud väljumisaega; või
  - ii) neid on teavitatud tühistamisest kahe nädala ja seitsme päeva vahel enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui kaks tundi enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt neli tundi pärast kavandatud saabumisaega; või
  - iii) neid on teavitatud tühistamisest vähem kui seitse päeva enne kavandatud väljumisaega ning neile on pakutud võimalust teekonda muuta, mis võimaldab neil välja lennata mitte rohkem kui üks tund enne kavandatud väljumisaega ja jõuda lõppsihtkohta hiljemalt kaks tundi pärast kavandatud saabumisaega.

[...]

4. Kohustus tõestada, kas ja millal on reisijat teavitatud lennu tühistamisest, lasub lennuettevõtjal.“

6. Nimetatud määruse artikkel 7 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;

[...]“

7. Sama määruse artiklis 13 on sätestatud:

„Kui tegutsev lennuettevõtja maksab hüvitist või täidab muid käesoleva määruse kohaseid kohustusi, ei või käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks õigust taotleda vastavalt kohaldatavale õigusele hüvitist mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt. Eelkõige ei piira käesolev määrus mingil moel tegutseva lennuettevõtja õigust taotleda hüvitist reisikorraldajalt või muult isikult, kellega tegutsev lennuettevõtja on sõlminud lepingu. Samamoodi ei tohi käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks reisikorraldaja või kolmanda isiku (muu kui reisija) õigust taotleda tegutsevalt lennuettevõtjalt vastavalt kohaldatavatele asjakohastele õigusaktidele hüvitist, kui tegutsev lennuettevõtja on sellise reisikorraldaja või kolmanda isikuga sõlminud lepingu.“

B. Direktiiv 2000/31

8. Direktiivi 2000/31 artikli 11 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui osapooled, kes pole tarbijad, ei lepi kokku teisiti, tagavad liikmesriigid, et kui teenuse saaja esitab oma tellimuse tehniliste vahendite abil, kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:

- teenuseosutaja peab saaja tellimuse vastuvõtmisest teatama põhjendamatu viivitusega ja elektroonilisel teel,
- tellimus ja vastuvõtuteade loetakse kättesaaduks, kui osapooled, kellele need on suunatud, on võimelised neile ligi pääsema.“

III. Vaidluse asjaolud, põhikohtuasja menetlus ja eelotsuse küsimused

9. Kaks lennureisijat broneerisid üht elektroonilist broneerimisportaali kasutades lennuettevõtja Laudamotion pakutava lennu Palma de Mallorcast (Hispaania) Viini (Austria). Portaalis broneeringut tehes märkisid need reisijad oma isikliku meiliaadressi ja telefoninumbri. Nimetatud portaal tegi nende reisijate nimel broneeringu Laudamotioni juures, genereerides selle broneeringu tegemise käigus konkreetse broneeringu jaoks meiliaadressi. Lennuettevõtja jaoks oli see aadress ainus teadaolev reisijate kontaktaadress.

10. Lennuettevõtja muutis algul 14. juunil 2018 kell 14.40 väljuma ning samal päeval kell 17.05 saabuma pidanud lennu väljumisaega rohkem kui kuus tundi varasemaks, nii et lend väljus kell 08.25.

11. Airhelp, kellele need kaks reisijat loovutasid määruse nr 261/2004 alusel hüvitise saamise nõudeõiguse, esitas hagi Bezirksgericht Schwechatile (Schwechati esimese astme kohus, Austria). Ta leidis, et lennuettevõtja Laudamotion peab nende reisijate kohta tasuma kokku 500 eurot vastavalt selle määruse artikli 7 lõike 1 punktile a, eelkõige tingituna lennu väljumisaja varasemaks muutmisest enam kui 6 tunni võrra, millest reisijaid teavitati nende poolt esitatud isikliku meiliaadressi kaudu alles 10. juunil 2018.

12. Laudamotion leidis, et Airhelpi nõue ei ole põhjendatud, kuna lennu väljumisaja varasemaks muutmisest teatati õigeaegselt ehk 23. ja 29. mail 2018 broneerimisportaali poolt esitatud meiliaadressile.

13. Bezirksgericht Schwechat (Schwechati esimese astme kohus) jättis Airhelpi hagi rahuldamata ning viimane esitas apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule ehk Landesgericht Korneuburgile (liidumaa kohus Korneuburgis). Viimane küsib eelkõige, kas lennu väljumisaja varasemaks muutmine on käsitatav tühistamisena määruse nr 261/2004 tähenduses ning milline on tegutseva lennuettevõtja teavitamiskohustuse ulatus.

14. Seejuures märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et nõustub Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) arvamusega⁴, et lennu väljumisaja varasemaks muutmine rohkem kui väheolulisel määral annab õiguse saada hüvitist vastavalt selle määruse artikli 7 lõikele 1 ning et juhul, kui lennu väljumisaega muudetakse mitme tunni võrra varasemaks, on tegemist kavandatud lennuplaanist loobumisega.

15. Seoses küsimusega, kas põhikohtuasja reisijaid teavitati lennu väljumisaja varasemaks muutmisest nõuetekohaselt, märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et vastavalt Austria õigusnormidele, millega on üle võetud direktiiv 2000/31, eeldatakse teatavastegemist lisaks selle direktiivi artikli 11 lõikes 1 nimetatud juhtudele ka tavalise meilivahetuse puhul. Käesoleval juhul tähendaks see seda, et reisija loetakse lennu väljumisaja varasemaks muutmisest teavitatuks, kui sellel reisijal on võimalik tegutseva lennuettevõtja saadetud teatega tutvuda. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on seega tekkinud küsimus, kas selleks, et teha kindlaks, kas reisijaid teavitati lennu väljumisaja varasemaks muutmisest nõuetekohaselt, tuleb kohaldada liikmesriigi õigusnormi, direktiivi 2000/31 või määrust nr 261/2004.

16. Neil asjaoludel otsustas Landesgericht Korneuburg (liidumaa kohus Korneuburgis) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [määruse nr 261/2004] artikli 5 lõike 1 punkti c ja artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et reisijal on õigus hüvitisele, kui lennu väljumisaeg muudetakse varasemaks, mistõttu väljub lend kella 14.40 asemel samal päeval kell 08.25?
2. Kas määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkte i-iii tuleb tõlgendada nii, et seda, kas reisijat on tühistamisest teavitatud, tuleb hinnata eranditult viidatud sätte alusel, mis ei luba kohaldada [direktiivi 2000/31] ülevõtmiseks vastu võetud riigisiseseid õigusnorme teate kättesaamise fiktsiooni kohta?

⁴ Eelotsusetaotluses esitatud andmete kohaselt on seda arvamust väljendatud Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) pressiteates nr 89/2015, X ZR 59/14, mis esitati pärast üht nõuet rahuldava otsuse tegemist.

3. Kas määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkte i–iii ja [direktiivi 2000/31] artiklit 11 tuleb tõlgendada nii, et olukorras, kus reisija on broneerinud lennu broneerimisportaali kaudu ja edastanud seejuures oma telefoninumbri ning meiliaadressi, kuid broneerimisportaal on lennuettevõtjale edastanud telefoninumbri ja broneerimisportaali poolt automaatselt loodud meiliaadressi, tuleb lennu varasemaks muutmise teate saatmist automaatselt loodud meiliaadressile pidada lennu varasemaks muutmisest teavitamiseks või asjaomase teate kättesaamiseks ka juhul, kui broneerimisportaal ei ole lennuettevõtja teadet reisijale edasi saatnud või on selle edasi saatnud hilinemisega?“

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

17. Eelotsusetaotlus, mis kannab 26. mai 2020. aasta kuupäeva, saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 15. juunil 2020.

18. Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 23 ette nähtud tähtaja jooksul esitasid oma kirjalikud seisukohad põhikohtuasja pooled ning Euroopa Komisjon.

19. Euroopa Kohus otsustas 27. aprillil 2021 toimunud üldkoosolekul kohtuistungit mitte korraldada.

V. Õiguslik analüüs

A. *Teine eelotsuse küsimus*

20. Teise eelotsuse küsimusega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt seda, kas lennu tühistamisest reisija õigeaegse teavitamise kohustuse täitmist tuleb hinnata üksnes lähtudes määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktiki c alapunktidest i–iii. Jaatava vastuse korral on selle määrusega tegelikult vastuolus selliste liikmesriigi õigusnormide kohaldamine, mis puudutavad elektrooniliste teadete teatavakstegemist ja mis on vastu võetud selleks, et võtta üle direktiiv 2000/31.

21. Nagu ma edaspidi üksikasjalikult selgitan, olen arvamusel, et lennu tühistamisest reisija õigeaegse teavitamise kohustuse täitmist tuleb hinnata *üksnes* lähtudes määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunktidest i–iii. See tõlgendus tuleneb ühtaegu nii asjasse puutuvate sätete sõnastusest kui nende eesmärgist.

22. Ühelt poolt sisalduvad selle direktiivi II peatüki 3. jaos sätted, mis puudutavad elektroonilisel teel sõlmitud lepinguid. Nimetatud direktiivi artikli 11 „Tellimuse esitamine“ lõikes 1 on sätestatud, et liikmesriigid tagavad, et kui teenuse saaja esitab oma tellimuse elektrooniliste vahendite abil, peab teenuseosutaja „saaja tellimuse vastuvõtmisest teatama põhjendamatu viivitusega ja elektroonilisel teel“ (esimene taane) ning et „tellimus ja vastuvõtuteade loetakse kättesaaduks, kui osapooled, kellele need on suunatud, on võimelised neile ligi pääsema“ (teine taane).

23. Kuigi lennu tühistamist puudutav teave ei ole käsitatav ei „tellimuse“ ega „vastuvõtuteatena“ direktiivi 2000/31 artikli 11 tähenduses, tuleneb eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas vaidluse all olevad liikmesriigi õigusnormid lähevad sellest direktiivist kaugemale, nähes ette, et teatavakstegemist puudutavat normi ei kohaldata pelgalt „tellimuste“ ja „vastuvõtuteadete“

suhtes, vaid kõigi õiguslikku tähendust omavate elektrooniliste dokumentide, ja sealhulgas lendude broneerimist puudutavate dokumentide suhtes. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu antud teabe kohaselt on nii direktiivi 2000/31 artikli 11 lõike 1 teises taandes kui ka seda üle võtvates liikmesriigi õigusnormides sätestatud „teatavakstegemise eeldus“, mille aluseks on sisuliselt asjaolu, et avaldusega on võimalik tutvuda⁵.

24. Teisalt on oluline tähele panna, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c nimetatud teave on teave, mis esitatakse „lennu tühistamise korral“ ja millega „reisijat teavitatakse tühistamisest“. On ilmne, et selline tühistamist puudutav teave ei ole käsitatav „tellimuse“ ega „vastuvõtuteatena“ direktiivi 2000/31 artikli 11 tähenduses. Seetõttu tuleb analüüsimisel tõdeda, et vaidlusaluste õigusdokumentide näol on põhimõtteliselt tegemist teadetega, millel on teistsugune eesmärk.

25. Lisan, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c sõnastusest ei saa järeldada, et see teave peaks reisijani jõudma üksnes elektroonilisel teel. Vastupidi, ainus nõue on see, et „asjaomaseid reisijaid on lennu tühistamisest teavitatud“, mis põhimõtteliselt võimaldab kasutada ka muid sidevahendeid. Võttes arvesse seda, kuivõrd oluline on sedalaadi teave määrusest nr 261/2004 tulenevate õiguste tõhusa teostamise seisukohast, on mõistagi vajalik, et valitud sidevahend oleks sobiv ja kohandatud vastavalt lennuveo nõuetele⁶.

26. Põhimõtteliselt märgin, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 4 kohaselt peab seda, kas ja millal on reisijat lennu tühistamisest teavitatud, „tõendama“ tegutsev lennuettevõtja. Asjaolu, et tõendamiskoormis lasub tegutseval ettevõtjal⁷, aitab tagada reisijate kaitstuse kõrget taset, millele osutatakse määruse nr 261/2004 põhjenduses 1.

27. Selle seadusandliku eesmärgi tähtsust käesolevas kontekstis on oluline tähele panna, võttes arvesse, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti, ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on⁸. Kohtuotsuses Krijgsman rõhutas Euroopa Kohus, kuivõrd oluline on määruse nr 261/2004 artikli 5 lõikest 4 tulenev teatavakstegemise tõendamise kohustus reisija õiguste kaitse seisukohast⁹. Saadud teabe pinnalt peab reisija nimelt olema võimeline lennu tühistamisele õigeaegselt reageerima, vähendades sel viisil sellest tingitud ebamugavusi, ning teostama oma õigusi lennuettevõtja ees.

28. Sellega seoses tuleb märkida, et direktiivi 2000/31 artikli 11 lõike 1 teine taane pöörab tõendamiskoormise ümber, kuna tellimused ja vastuvõtuteated „loetakse kättesaaduks“ kui pooled, kellele need suunatud on, on võimelised nendega tutvuma. Teabe puhul, mis tuleb reisijale anda, on selline „kättesaamise“ eeldus minu arvates kokkusobimatu määruse nr 261/2004 kohaselt lennuettevõtjale pandud tõendamiskoormisega, kuna sellest eeldusest tingituna tuleks eranditult reisijal tõendada, et ta ei ole teavet õigeaegselt saanud.

⁵ Vt eelotsusetaotluse lk 10.

⁶ Steinrötter, B., „Art. 1-19 VO (EG) Nr. 261/2004“ *Beck'scher Online-Großkommentar* (Gsell/Krüger/Lorenz/Mayer), artikkel 5, punktid 23 ja 25, kus autor märgib, et puuduvad formaalsed nõuded selles osas, millisel viisil peab teave tühistamise kohta reisijani jõudma. Siiski soovib autor valida sidevahendi, mis tagab selle, et reisija saaks lennu tühistamisest tõhusalt teavitatud. Kui reisija väidab, et ta ei ole teadet saanud, tuleb lennuettevõtjal tõendada, et reisijat teavitati tühistamisest ja millal seda tehti.

⁷ Vt komisjoni teadaanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 261/2004 (millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta) ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2027/97 (lennuettevõtja vastutuse kohta õnnetusjuhtumite puhul, muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 889/2002) tõlgendamise suunised (ELT C 214, 15.6.2016, lk 5), punkt 3.2.5 „Tõendamiskohustus tühistamise korral“.

⁸ Vt 16. novembri 2016. aasta kohtuotsus Hemming jt (C-316/15, ECLI:EU:C:2016:879, punkt 27), ja 11. mai 2017. aasta kohtuotsus Krijgsman (C-302/16, ECLI:EU:C:2017:359, punkt 24).

⁹ 11. mai 2017. aasta kohtuotsus (C-302/16, ECLI:EU:C:2017:359, punktid 23–28).

29. Selle kohta tõendite esitamine on minu arvates praktikas äärmiselt keeruline ning võib lausa kahjustada käesoleva ettepaneku punktis 28 mainitud eesmärki, milleks on lennureisijate kaitse. Nimelt see, kui panna inimlike eksimuste või tehniliste riketega seotud sideprobleemide tekkimisel reisijale kohustus tõendada, et ta ei ole määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c nimetatud teavet sisaldavat teadet saanud, tähendaks seda, et temalt nõutakse kontrollimatu asjaolu tõendamist ehk teisisõnu võimatu tegemist. On aga ilmne, et selline lähenemisiis oleks vastuolus liidu õiguskorras tunnustatud põhimõttega, mille kohaselt ei pea keegi tegema võimatut (*impossibulum nulla obligatio est*)¹⁰.

30. Direktiivi 2000/31 sätete suhtes on määruse nr 261/2004 artikli 5 lõige 4 seega erinormiks, kuivõrd seal on sätestatud kohustused, mis puudutavad konkreetset seda, kuidas reisijatele teave edastada tuleb. Arvestades reisijate huvi selle vastu, et neid hoitaks kursis kõigi lendude kellaaegu tuntavalt mõjutavate ootamatute asjaoludega ning võttes arvesse lennu tühistamisega üldiselt kaasnevaid ebamugavusi näib, et üksnes „kättesaamise“ eeldamine ei vasta kuidagi reisijate lennuveo valdkonna kõrgendatud nõuetele.

31. Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades leian, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunktidega i–iii koosmõjus sama artikli lõikega 4 on vastuolus kohaldada selliseid direktiivi 2000/31 üle võtmiseks kehtestatud liikmesriigi õigusnorme, mille kohaselt loetakse elektronkirjad kättesaaduks, ning lennureisijate õiguste kaitse kõrge taseme tagamiseks tuleb seda, kas lennu tühistamisest reisija teavitamise kohustus on täidetud, kontrollida üksnes sellest määrusest lähtudes.

32. Samasugune järeldus vastuolu kohta määruses nr 261/2004 ette nähtud tarbijate kaitse tasemega tuleb teha ka nende eelotsusetaotluses osundatud liikmesriigi õiguse ühtlustamata sätete puhul, millega on direktiivi 2000/31 artikli 11 üle võtmisel laiendatud tellimuste ja vastuvõtuteadete suhtes kohaldatavaid sätteid ka teistele elektroonilistele teadetele, eelkõige sellistele elektroonilistele teadetele, mis puudutavad lennu tühistamist.

33. Sellega seoses tuleb tähele panna, et nagu Euroopa Kohus oma praktikas märkinud on, ei näe direktiiv 2000/31 suurema osa elektroonilise kaubanduse aspektide osas ette „materiaalõiguse ühtlustamist, vaid määratleb „kooskõlastatud valdkonna“, mille raames artikli 3 mehhanism peab selle direktiivi põhjenduse 22 kohaselt võimaldama infoühiskonna teenuste suhtes põhimõtteliselt kohaldada teenuseosutaja asukoha järgse liikmesriigi õigust“¹¹. Seda tõlgendust toetavad nimetatud direktiivi põhjendused 6, 7, 10 ja 22.

34. Kui liikmesriigi seadusandja on otsustanud – vabatahtlikult ja ilma, et liidu õigus seda sõnaselgelt nõuaks – kohaldada elektroonilist kaubandust puudutavaid ühtlustatud norme ka teiste, direktiivis 2000/31 mitte ette nähtud asjaolude suhtes, ei saa neid sätteid käsitada osana elektroonilist kaubandust puudutavatest ühtlustatud õigusnormidest. Sel juhul tekib pigem küsimus liikmesriigi õiguse sätete kooskõlast määruse nr 261/2004 sätetega.

¹⁰ Vt 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsus Daimler (C-179/15, ECLI:EU:C:2016:134, punkt 42); 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, ECLI:EU:C:2017:987, punkt 96), ja 6. novembri 2018. aasta kohtuotsus Scuola Elementare Maria Montessori vs. komisjon, komisjon vs. Scuola Elementare Maria Montessori ja komisjon vs. Ferracci (C-622/16 P–C-624/16 P, ECLI:EU:C:2018:873, punkt 79).

¹¹ Vt 25. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus eDate Advertising jt (C-509/09 ja C-161/10, ECLI:EU:C:2011:685, punkt 57).

35. Sõltumata sellest, et kõnealused liikmesriigi õigusnormid on vastu võetud – kas õigesti või valesti – direktiivi 2000/31 ülevõtmise raames, on õige asuda seisukohale, et need töötavad vastu määrusega nr 261/2004 taotletavale eesmärgile. Seetõttu tuleb määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkte i–iii koosmõjus selle artikli lõikega 4 tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi sätted, mille aluseks on direktiivi 2000/31 artikkel 11.

B. Vastus teisele eelotsuse küsimusele

36. Eeltoodud põhjustel teen ettepaneku vastata teisele eelotsuse küsimusele, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkte i–iii tuleb tõlgendada nii, et lennu tühistamisest reisija teavitamise kohustus tuleb täita üksnes lähtudes nimetatud määrusest, millega on vastuolus selliste liikmesriigi sätete kohaldamine, mille kohaselt eeldatakse elektrooniliste teadetega tutvumise võimalust.

VI. Ettepanek

37. Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Landesgericht Korneuburgi (liidumaa kohus Korneuburgis, Austria) esitatud teisele eelotsuse küsimusele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkte i–iii tuleb tõlgendada nii, et lennu tühistamisest reisija teavitamise kohustus tuleb täita üksnes lähtudes nimetatud määrusest, millega on vastuolus selliste liikmesriigi sätete kohaldamine, mille kohaselt eeldatakse elektrooniliste teadetega tutvumise võimalust.